

Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2018-11 ***News from Strömstad Academy No. 2018-11*** **30 november 2018**

*This is a bi-lingual Newsletter, written in Swedish and English.
All English text is written with Italic letters. You may especially note that Editor's corner and
From your Chair are written in both languages, first Swedish, then English.*

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

November månads vetenskapliga krönika i Strömstads Tidning den 24 november skrevs av **klimateforskare Eugen Ungethum**. Han varnar för nanopartiklar i luften framför allt från plast. Det är ett miljögift och kan bli en verklig hälsorisk inom en nära framtid.

Förslag till nya krönikor i Strömstads Tidning skickas till Mariana Back med adress: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Litteraturforskare Torsten Rönnerstrand föreläste den 19 november inför Strömstad akademis Göteborgsavdelning på Rotary Poseidon i Göteborg om "Vision, verklighet och humor. Några linjer i Tomas Tranströmers författarskap".

Rektor och fysiker Lars Broman presenterar en ny hedersprofessor **Frank Wilczek, Cambridge** och lämnar de senaste nyheterna om vetenskapshögtiden i Strömstad i juni 2019.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi. Den senaste akademifoldern bifogas som bilaga.

Didaktiker Åsa Morberg har tillsammans med **fil. doktor Lars Wallsten** på bokförlaget Studentlitteratur gett ut boken "Akademisk essä. Introduktion och skrivhandledning". I boken som bygger på författarnas personliga erfarenheter ges råd och praktiska exempel för att studenterna skall nå en lyckad essäprocess.

Didaktiker Åsa Morberg och pedagog Bodil Frisdal planerar att under vetenskapshögtiden i Strömstad i juni 2019 ta upp en diskussion om och analys av de rekordmånga skolbränderna i Sverige.

Historiker och didaktiker Carl Olivestam har ett debattinlägg angående den uppkomna frågan om ett eventuellt namnbyte på Strömstad akademi. Institut för avancerade studier. Det kan vara viktigt att framhålla akademins nordiska förankring, bl. a. med tanke på möjligheterna att erhålla nordiska ekonomiska bidrag. Vad sägs om Olivestams förslag Nordiska högskolan (Nordic University)? Ett annat förslag som uppkommit är: Strömstad akademi. Ett fritt nordiskt institut för avancerade studier. Nyhetsbrevet är ett lämpligt diskussionsforum. Därför efterlyser jag ytterligare debattinlägg från ledamöter i akademien.

Frågan kommer upp vid nästa styrelsemöte i Stockholm den 23 mars 2019.

Barnläkare Gudmund Bergqvist rapporterar om verksamheten inom Koster folkbildningsinstitut (KFI) som är sidoordnat till Strömstad akademi. Han recenserar även den amerikanske psykologiprofessorn Steven Pinkers senaste bok "Enlightenment now".

I en artikel i Göteborgs-Posten den 9 november "Bevilja inte statliga pengar till ett svart hål" argumenterar **ekonomiprofessor Rune Wigblad** för en utredning om magnetåg i stället för de höghastighetståg som diskuteras av Trafikverket och som blir oerhört mycket dyrare.
<http://www.gp.se/debatt/bevilja-inte-statliga-pengar-till-ett-svart-h%C3%A5l-1.10520724>

Den norska tidningen Aftenposten publicerade den 17 november en artikel där **hedersprofessor och nobelpristagare Edvard Moser** uttalar sig om de aktuella diskussionerna i Norge och Europa om att all forskning som får offentliga ekonomiska bidrag i framtiden skall vara allmänt tillgängliga digitalt med open access. Moser driver tesen att det samtidigt skall vara möjligt för forskare att publicera i tidskrifter av hög vetenskaplig rang som kräver abonnemang.

Arbetet med den nya hemsidan fortsätter i samarbete med webbredaktör Jan Ternhag.

Jag vill inskräpa en tidigare uppmaning till alla ledamöter att kontrollera och komplettera uppgifterna om er på hemsidan. Försök också värva nya medlemmar till akademien, inte minst kvinnor. Skicka förslag till rektor Lars Broman lars.broman@stromstadakademi.se.

Jag önskar nya bidrag till decembernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 27 december 2018 till anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha ett abstract på engelska.

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie *Acta Academiae Stromstadiensis*, AAS, under adressen gudmundbergqvist@hotmail.com.

*November's scientific chronicle in Strömstad's newspaper on November 24 was written by **climate researcher Eugen Ungethum**. He warns of nanoparticles in the air, especially from plastic. It is an environmental hazard and can be a real health hazard in the near future.*

Proposals for new chronicles in Strömstad's newspaper may be sent to Mariana Back with a ddress mariana.back@tekniskamuseet.se.

***Literature researcher Torsten Rönnerstrand** gave a lecture on November 19 for the Gothenburg Department of Strömstad Academy in Rotary Poseidon in Gothenburg on "Vision, Reality and Humor. Some lines in Tomas Tranströmer's authorship".*

***Rector and physicist Lars Broman** presents a new honorary professor **Frank Wilczek, Cambridge** and gives the latest news about the scientific festival in Strömstad in June 2019.*

***Surgeon and chairman of the board Peter Fritzell** reports on current news within Strömstad Academy. The latest Academy folder is attached.*

***Didactics Åsa Morberg** has along with **phil. doctor Lars Wallsten** published the book "Academic essay. Introduction and Writing" at the publisher Student Literature. In the book, based on the authors' personal experiences, advice and practical examples are given to students in order to achieve a successful essay process.*

*At the scientific festival in June 2019 in Strömstad **didactics Åsa Morberg and educator Bodil Frisdal** prepare a discussion about the record number of school fires in Sweden and analyze the background behind this.*

Historian and didactics Carl Olivestam brings a debate about the emerging issue of a possible change of the name of Strömstad Academy, Department of Advanced Studies. It may be important to emphasize the Nordic academic foundation, for example to promote the possibility of receiving Nordic financial Funding. How about Olivestam's proposal Nordic University? Another proposal that has emerged is: Strömstad Academy. A free Nordic Institute for Advanced Studies. The newsletter is a suitable discussion forum. Therefore, I call for further debate contributions from the members of the Academy. The question will be discussed at the next board meeting in Stockholm on March 23, 2019.

Pediatrician Gudmund Bergqvist reports on the activities of the Koster Folk Education Institute (KFI), which is affiliated with Strömstad Academy. He also reviews the American psychology professor Steven Pinker's latest book "Enlightenment now".

In an article in the Gothenburg Post on November 9 entitled "Do not grant state money to a black hole", **economics professor Rune Wigblad** argues for a maglev train investigation instead of the extremely expensive high-speed trains discussed by the Swedish Administration of Transportation.

The Norwegian newspaper Aftenposten published an article on November 17, where **honorary professor and the Nobel Prize winner Edvard Moser** gives his take on current discussions in Norway and Europe that all research that receives public financial contributions in the future should be publicly accessible digitally with open access. Moser runs the thesis that it should also be possible for researchers to publish in journals of high scientific grade that require a subscription.

I want to urge a previous call for all members to verify and complete information on your websites. Also try to recruit new members to the Academy, not least women. Send suggestions to Rector Lars Broman lars.broman@stromstadakademi.se.

I wish new contributions to the December issue of the Newsletter sent to my address with deadline on December 27 2018: anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Send short articles, opinion articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions should have an abstract in English.

Please, send also contributions to the Academy's publication series Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, to the address gudmundbergqvist@hotmail.com.

Bästa hälsningar, Best regards, Anders Gustavsson

Peter Fritzell: Från er ordförande *From your Chair*

Kollegor. Sverige har fortfarande ingen regering, och det är därför oklart hur Utbildningsutskottet kommer att befolkas, och detsamma gäller för Rifo (Regeringens samarbete med forskare). Vår kontaktperson i Utbildningsutskottet, Fredrik Christensson (C) är, som tidigare meddelats, informerad om att vi när man så önskar kommer till Riksdagen för att diskutera det samarbete vi tidigare pratat om. Se Nyhetsbrev från Februari 2018, sidan 3, och Nyhetsbrevet från oktober 2018, sid 5.

Hjälp med ansökan av fortsatta medel hoppas vi kan ske bl a via vår "konsult" Anki Hellberg (se Nyhetsbrevet från September 2018, sid 3). Sedan tidigare har vi ju aviserat att för att klara att professionalisera akademien med avseende på teknisk hjälp, Hemsida, programmering, resor, arvoden kurser, möten osv, behöver vi ett anslag om 3 miljoner per år. Detta är också kommunicerat med Utbildningsutskottet.

Frågan om bidrag från Strömstads kommun, där akademien fått negativt svar på sin ansökan om 300 000 förra månaden, har åter aktualiserats med hjälp av lokala ledamöter. Vi avvaktar intresserat hur det går.

Anki Hellberg planerar också att, som tidigare meddelats, erbjuda Styrelsen en kurs i hur vi på bästa sätt arbetar kreativt med att organisera akademins arbete, via den så kallade "Spegelmetoden". Mariana Back på Tekniska museet i Stockholm samordnar och kan erbjuda lokal. Vi återkommer i detta spännande ämne.

Diskussioner med Högskolan Väst fortsätter, och Åsa Morberg har nyss träffat en representant för lärosätet, Christina Lindh. Bland annat diskuteras kurser för invandrade akademiker som på så vis kan få hjälp att sätta sig in i de svenska systemet.

Med Gudmund Bergqvist som ansvarig fortsätter diskussionerna om ett fortbildningsinstitut på Kosterön utanför Strömstad, "KFI", liksom projektet "Fossilfritt Koster".

Lokala arbetsgrupper fortsätter att konsolideras, bland annat har de fem lokalavdelningarna nyligen haft telefonmöte och diskuterat ämnen och samarbete. Gudmund Bergqvist är sammankallande.

Översättningsgruppen är också klar att sätta igång med sitt arbete, med Marielouise Wadenberg som sammankallande, liksom gruppen som hanterar Hemsidan där Mariana Back är sammankallande och Jan Ternhag vår Web-master. Hemsidearbetet pågår på ett konstruktivt sätt och ny information läggs löpande.

Krönikor presenteras månadsvis i Strömstads tidning, liksom finns beredskap för fortsatta föreläsningar på Biblioteket/Museet i staden. Här har man det för närvarande lite besvärligt med personal, så vi får se hur det utvecklas under 2019. Samarbete med Vuxengymnasiet har också initierats på ett positivt sätt.

För att på bästa sätt presentera akademins ledamöter vore det bra om alla ville använda det exempel presentera av Mariana. Den återfinns på följande adress;

<http://www.stromstadakademi.se/wp/index.php/ledamoter/alla-ledamotre/ordinarie-ledamoter-p-w/philipson-sten/>

Jag ber alla fylla i den och mejla tillbaka till Mariana eller Jan Ternhag;

mariana.back@tekniskamuseet.se, jan.ternhag@gmail.com

För att beskriva akademien för utomstående och intresserade så finns nu uppdaterad en folder, både på svenska och engelska, som i december kommer att distribueras till alla ledamöter både i elektronisk version och som pappersupplaga. Vill någon ha ytterligare folder i pappersformat så mejla till sekreteraren i AU; marie-louise.wadenberg@stromstadakademi.se

Vetenskapsdagarna i juni 2019 fortsätter att ta form med avseende på struktur och innehåll, de fyra seminarierna under två separata halvdagar är nu spikade i enlighet med Styrelsebeslutet på senaste mötet i oktober. Bodil Jönsson kommer att tala om ämnet "Människan och tiden". Åsa Morberg, Bodil Frisdal och Carl Olivestam tar sig an ämnet "Skolan brinner". Ernst van Groningen och eventuellt Christer Fuglesang diskuterar "Universum och tiden", och Gunnar Kullenberg, Marielouise Wadenberg och Rune Wigblad presenterar ett seminarium om "Klimat". Ett flertal kortare presentationer är som tidigare inplanerade under två andra halvdagar. Styrelsen känner sig trygg med att det kommer att bli ett möte i klass med 10-årsjubileet 2018.

Vi måste vidare, som tidigare, i alla sammanhang koncentrera oss på att beskriva hur viktig Strömstad akademi är för både utbildning och forskning, och lyfta fram akademins möjligheter att agera i kraft av alla seniora forskare med sina nationella och internationella nätverk.

Novemberhälsningar, Peter Fritzell

Colleagues! Sweden still has no government, and it is therefore unclear how the Education Committee in the Parliament will be populated, and the same applies to Rifo (Government Cooperation with Researchers). Our contact person in the Education Committee, Fredrik Christensson (C), is informed that when he thinks it is appropriate, we will come to the Parliament/Education committee, to again discuss how to cooperate in an optimal way.

We hope to discuss the matter of application of funding with our consultant, Anki Hellberg (see the September 2018 Newsletter). Earlier, we have announced that in order to be able to professionalize the academy regarding technical assistance, homepage, programming, travel, fees, meetings, etc., we need an estimated 3 million SEK per year. This is communicated with the Education Committee.

The issue of contributions from the municipality of Strömstad, where the academy received a negative response to its 300,000 SEK application last month, has been re-actualized with the help of local members. We await how it goes with interest.

Anki Hellberg (see above) is also planning to lead a course, how to best work in organizing the Academy's work/future challenges through the so-called "Mirroring Method". Mariana Back at the Technical Museum in Stockholm arranges this practically. We are coming back in this exciting subject.

Discussions with the University West in Trollhättan continue, and Åsa Morberg has just the other week met a representative of the university, Christina Lindh. Among other things, courses for immigrant academics are discussed, which may help them to get introduced in the Swedish academic system.

With Gudmund Bergqvist as responsible, discussions regarding a Public Health Institute, "KFI" (Kosters Folkhälsoinstitut) on Koster Island outside Strömstad continue, as well as the project "Fossilfritt Koster" (how to supply Koster with electricity without using fossil fuel).

Local working groups continue to be consolidated. The five local divisions of the academy have recently had telephone conference and discussed common topics and cooperation. Gudmund Bergqvist is the convener.

The translation group is also ready to get started with convener Marielouise Wadenberg. The Homepage and where Mariana Back is the convener and Jan Ternhag our webmaster, is successively being updated.

Chronicles are presented monthly in Strömstad's newspaper, as well as we are prepared for further public lectures at the library/museum in the city. There is a little trouble with staff issues now, so we can see how it will develop in 2019. However, constructive discussions with the "Adult School" ("Vuxenskolan") mean that we can proceed as usual using their facilities.

In order best to present the Academy members on our Homepage, please use this example (use link below). You can of course also include links to relevant information about your work; <http://www.stromstadakademi.se/wp/index.php/ledamoter/alla-ledamotre/ordinarie-ledamoter-p-w/philipson-sten/>

When finalized, mail your CV to Mariana or Jan Ternhag on the following addresses; mariana.back@tekniskamuseet.se, jan.ternhag@gmail.com

To describe the Strömstad academy for third parties and interested researchers there is now an updated folder both in Swedish and English. These folders will be distributed to all members in December and be sent to members in paper format. If anyone wants to have more folders in paper format, send an email to AU and we will arrange this; marie-louise.wadenberg@stromstadakademi.se

The scientific meeting in Strömstad in 2019, June 17-20, continue to take shape in terms of structure and content; the four seminars in two separate half days are now decided on in

accordance with the Board decision at the last October meeting. Bodil Jönsson will talk about the subject "Man and Time". Åsa Morberg, Bodil Frisdal and Carl Olivestam take the subject "Skolan brinner" ("Our schools are on fire"). Ernst van Groningen and possibly Christer Fuglesang discuss "Universe and Time", and Gunnar Kullenberg, Marielouise Wadenberg and Rune Wigblad present a seminar on "Climate". Several presentations are as usually planned for two other half days. The board is confident that the meeting will be as successful as the 10th anniversary of 2018.

As in the past, we must continue to describe how important Strömstad Academy is for both education and research and highlighting the academy's ability to act through all senior researchers with their national and international networks.

November Greetings, Peter Fritzell

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Two new Strömstad Academy Fellows

The Board of Strömstad Academy has on 30 November appointed two new Fellows: Professor Frank Wilczek, Nobel Prize Laureate in Physics 2004, as Honorary Professor. Arne Engström as Associate Professor in Mathematics Education.

I wish you both welcome into the Academy and hope to meet you during the Academic Festival 17-20 June 2019.

Reserve Hotel Room in Strömstad for the Academic Festival

You who plan to attend the Academic Festival in Strömstad 17-20 June 2019 are advised to reserve hotel room well in advance. I have made a deal with Hotel Laholmen, where you can get a standard single room for SEK 1490 or a standard double room for SEK 1790. You can book a room for this price by e-mail to booking@laholmen.se or by phone to +46 526 19700. To get this price, you have to give the booking number **592347**. 25 rooms are reserved for us and the last date to book is when all 25 rooms have been booked or before deadline 15 May. You can upgrade to a room with sea view for SEK 200:- per night and to a room with balcony and sea view for SEK 600 per night.

Åsa Morberg: Akademiskt essäskrivande nyutkommen bok från Studentlitteratur

Artikeln är en anmälan om en ny bok: Akademisk essä: introduktion och skrivhandledning (2018) av Lars Wallsten och Åsa Morberg, Lund: Studentlitteratur. Jag har föreläst och diskuterat tre gånger om akademiska essäer i Strömstad Akademi, men nu finns boken i lager.

Boken handlar om skrivande, men inte vilket skrivande som helst, utan om akademiskt essäskrivande. Bokens syfte är att introducera essäskrivning och att fungera som skrivhandledning. Allmänna frågor blandas med råd och praktiska exempel för en lyckad essäprocess, från de första texterna i akademiskt skrivande, till examensarbeten eller essäer som skrivs under en forskarutbildning.

Bakgrunden till boken är våra personliga erfarenheter som lärare, handledare, examinatorer, ledare/chef och forskare. Vi kommer från olika ämnesområden, och ingångarna till akademiskt skrivande skiljer sig därför åt. Gemensamt ser vi potentialen hos essän som ett samtida akademiskt skriv-format med betoning på ett kritiskt, vetenskapligt, kreativt och erfarenhetsbaserat arbetssätt. Vi anser att essäskrivning framför allt bör behandlas utifrån dess egna förutsättningar i det akademiska skrivandet. Det finns stora pedagogiska och vetenskapliga fördelar med essäskrivning, som kan användas inom de flesta ämnen och utbildningar. Det är angeläget att diskutera akademiska essäer och deras roll i högre utbildning i många sammanhang. Vi ser essäskrivning som ett jämställt, men underutnyttjat alternativ till övrigt akademiskt skrivande. Vi förespråkar inte att akademiska essäer skulle ersätta eller utesluta allt annat. Tvärtom är det viktigt med flera olika sätt att skriva i akademien.

Vi är övertygade om att studenter som lämnar högskolan bör ha fått ökad skrivlust och behärska flera olika former av akademiskt skrivande, dels behövs en kunskapsproducerande mångfald för vetenskapssamhällets fortsatta utveckling, dels är det värdefullt för var och en

att behärska olika genrer, skrivsätt och praxis. Vår inställning är inkluderande och tillåtande när det gäller akademiska essäer. Det är precis som vår tolkning av själva idén med essä, vars ursprungliga betydelse ju kommer av det franska ordet för att försöka (*essayer*).

Uppsats, med benämningen vetenskaplig eller akademisk, är annars utan tvekan den vanligaste skrivformen. De skrivanvisningar som finns från de flesta lärosäten på nätet handlar i stort sett om uppsatsformatet med en likartad grundstruktur och gemensamma delar, såsom "Inledning", "Metod", "Resultat" och "Analys". Essäformen är mindre vanlig, även om den förekommer här och var inom akademien. Förutsättningarna och syftena med essäskrivning skiljer sig dock åt. Texterna är påverkade av mer eller mindre starka ämnestraditioner. Inom teoretiska ämnen kan det förekomma essäer som liknar uppsatser, fast utan uppsatsens rubriker. För praktiskt orienterade ämnen och yrkesutbildningar är frågor om praktisk kunskap och erfarenhet viktiga, vilket påverkar essäns utseende och upplägg. Konstnärliga utbildningar kan använda essäer som en metod för att utforska gestaltande arbeten och processer. Essäliknande inslag kan även förekomma i vissa uppsatser.

Vi har utvecklat en flexibel essäform, lämplig för olika akademiska ämnen i boken. Essäformen betonar *process* (essäskrivning innebär ett lärande), *kunskap* (teoretisk, praktisk och erfarenhetsbaserad), *argumentation* (värdering av olika perspektiv) och *sammanhang* (diskurskritisk medvetenhet). Vi kallar den essän för *akademisk* essä som vi också använder i bokens titel. Den öppna och anpassningsbara essäformen som vi står för, är i allt väsentligt *all-akademisk*. Det betyder att den kan fungera över den akademiska ämnesbredden, såväl för ämnen som i dag skriver på annat sätt, som för dem som redan har en essäpraktik.

Studenterna som vi undervisat i essäskrivning var till en början inte bara ovilliga att skriva akademiska essäer. De kände olust att skriva över huvud taget. Det var anmärkningsvärt att höra hur skrivandet upplevdes som negativt och problematiskt av studenter. För många hade uppsatsskrivandet utvecklats till något stereotypt och oengagerat. Några återkommande uttryck när vi talade om att ställa om från uppsatserna till essäns möjligheter var att känna sig *inkörd i gamla hjulspår* och svårigheter att *ta sig ur mallen*. Många studenter kommer till högre utbildning och möter brutalt kraven på kompetens i akademiskt skrivande. Studenterna förväntas följa vissa normer vad gäller språk, stil och struktur, för att inte säga mallar och checklistor. Hur väl de lyckas med det, avgör hur texten kommer att uppfattas i akademien och hur väl de klarar kursens lärandemål.

Konfrontationen med det akademiska skrivfältet kan bli rena rama kraschlandningen för en del studenter. De ska under utbildningen skriva olika typer av akademiska texter, exempelvis inlämningsuppgifter av olika längd, rapporter, PM eller större uppsatser och examensarbeten. De språkliga kraven höjs direkt när man börjar studera i högre utbildning. Eftersom arbetet med akademisk essä bygger på egen aktivitet med kunskapssökande och skrivprocess, förväntas studenten ta ett stort eget ansvar. Skrivandet är ett arbetsätt och hantverk som man måste erövra och göra till sitt. Ansvarstagandet förstärker kontakten med texten som blir till och växer fram. Det är ett stimulerande men också svårt och krävande arbete. För den som ställs inför uppgiften för första gången kan det ta viss tid att komma in i essäskrivandet. Det kan också vara en utmaning att ställa om från andra väl inarbetade akademiska skrivsätt.

Komplexiteten i att skriva essäer fascinerar oss. Det är där, i skrivprocessen, som kunskap utvecklas och förgrenas. Det är också där, med essäisten/studenten, som boken har sin förankring. Vi vill bejaka essäns grundkaraktär som försök, och låta den förbli en antiauktoritär text i ett auktoritärt system – om det nu kan beskrivas så drastiskt?

Åsa Morberg och Bodil Frisdal: Sverige slår nytt världsrekord i skolbränder, men varför brinner egentligen svenska skolor? Seminarium under vetenskapsdagarna i juni 2019

Sweden Beats the World Record in the School fires, but Why are Swedish Schools on Fire? Seminar During Science Days in June 2019

I Strömstad Akademi finns många forskare i olika discipliner som utifrån sina discipliner och forskningsområden kan diskutera olika möjliga förklaringar till det ökade antalet skolbränder. I den årligen återkommande akademiska veckan ska vi försöka att arrangera ett seminarium/workshop där vi ska diskutera det nationella läget för skolbränder och reflektera över möjliga förklaringar till skolbränder utifrån olika perspektiv.

Svenska skolor brinner. Det vet vi alla. Antalet bränder i skolor, fritidsgårdar och förskolor ökar och fler och fler bränder är anlagda. "Det är bara en tidsfråga innan det sker en dödsbrand. Enligt de uppgifter vi fått har Sverige den största andelen anlagda skolbränder i världen" säger experten Anders Bergqvist, generalsekreterare i Brandskyddsföreningen (TT.) Hur ser då statistiken ut för bränder i de svenska skolorna? Under 2017 brann hela 667 svenska skolor. Av dessa var hela 429 bevisligen anlagda. Två tredjedelar av det totala antalet anlagda bränderna var anlagda av barn och ungdomar.

Det saknas kunskap om varför det blir vanligare att barn och ungdomar anlägger bränder på skolor, fritidsgårdar och förskolor. Antalet anlagda skolbränder sägs ha ökat med nära 50 % under de senaste två åren. Kostnaden för skolbränderna är stora och beräknas årligen till nära nog en miljard kronor, enligt Brandskydds-föreningens kartläggning.

Brandskyddsföreningen uppmanar landets riksdags- och kommunpolitiker att agera kraftfullt för att vända utvecklingen. Det behövs naturligtvis aktuell forskning om skolbränder, orsakerna till skolbränder och sist men inte minst hur man kan hindra att skolbränder anläggs.

"Det är bara en tidsfråga innan det sker en dödsbrand. Sverige syns ha den största andelen anlagda skolbränder i världen", säger Anders Bergqvist (TT). Siffrorna är mycket oroande, men skolbränder anses numera nära nog vara något normalt. Skolbränderna syns vara ett symptom på ett större samhällsproblem? Skolan är en av samhällets absolut viktigaste institutioner. Kan skolbränderna vara en indikator på att elever inte respekterar skolan och att eleverna känner utanförskap i samhället. Brandskyddsföreningen är oroad över att chefer och skolhuvudmän tycks uppfatta skolbränder, som något som vi får lov att acceptera, och att chefer och skolhuvudmän, inte tror att det kan hända *just* på deras skolor.

Vi lyfter blicken och ser skolbränderna ur ett nationellt perspektiv. Det är ett stort problem och en stor utmaning, men detta syns ännu inte riktigt ha nått fram till den politiska nivån.

Anders Bergqvist menar att det finns åtgärder som absolut måste vidtas och som kan öka säkerheten, exempelvis kameraövervakning, brandlarm även på utsidan av skolbyggnaderna och att skolorna byggs med ett material som inte är så lättantändligt. Då blir i alla fall inte branden så stor.

Att anlägga skolbränder är ett allvarligt brott som också äventyrar människoliv. Då det handlar om barn och ungdomar, är det särskilt viktigt att agera för att förhindra fortsatt brottslig verksamhet. Det handlar om att skolan måste uppmärksamma elever i riskzonen som klottrar, krossar glas och förstör byggnader, eller ägnar sig åt någon annan form av skadegörelse.

Skolbränder är egentligen inget nytt fenomen, men det syns ha en tendens att öka i samband med skolavslutning, skolstart och vintertid när pyroteknik säljs i handeln. Det är en iakttagelse, men är ändå inte riktigt belagt.

In Strömstad Academy there are many scientists in various disciplines, who can discuss school fires from their research disciplines and research areas and surely they can discuss various possible explanations for the increased number of school fires in Sweden. In the Annual Academic Week we will arrange a seminar/workshop where we will discuss the school fires and reflect on possible explanations for the school fires from different scientific perspectives.

Swedish schools are on fire. As we all know. The number of fires in schools, youth centres and kindergartens is increasing and more and more fires are started. "It's just a matter of time before there will be a deadly fire".

"According to the information we received has the largest proportion of Sweden constructed school fires in the world, "says expert Anders Bergqvist, Secretary General of the fire protection Association (TT)

What are the statistics out of fires in the Swedish schools? During 2017 burned the whole amount of 667 Swedish Schools. Of these, all 429 were put on fire. Two-thirds of the total number of those fires was made by children and adolescents. What are the statistics of fires in the Swedish Schools? During 2017 burned the whole amount of 667 Swedish schools. Of these, all 429, were put on fire. Children and adolescents started two-thirds of the total number of fires.

There is a lack of knowledge about why it's becoming more common to children and adolescents putting fires on schools, recreation centres and nursery schools. The number of school fires are said to have increased by almost 50% over the past two years. The cost of school fires are large and are assessed annually to almost a billion dollars, according to the fire protection Association mapping.

"It's just a matter of time before there will be a deadly school fire. Sweden appears to have the highest proportion of school fires in the world, "says Anders Bergqvist (TT). The figures are very worrying, but the school fires are now close enough to be considered as something normal.

School fires appear to be a symptom of a larger social problem. The school is one of society's most important institutions. School fires can be an indicator that students do not respect school as an institution and that students feel that they are left out of society.

Fire Protection Association is concerned that managers and school authorities seem to perceive the school fires, as something normal, that we have to accept, and that managers and school authorities, do not think it can happen right at their schools.

We may lift our eyes and see the school fires from a national perspective. It is considered to be big problem and a big challenge, but this problem seems not yet really have reached the political level.

Anders Bergqvist says that there are steps that must be taken and that may increase security, such as camera surveillance, fire alarms, even on the outside of the school buildings and schools built with a material that is not as flammable. This will not, in any case, causes so very big fires.

To constructed school fires is a serious crime, which also endanger human lives. In the case of children and young people, it is especially important to take action to prevent further criminal activity. It's about the school must pay attention to pupils at risk as clutter, shatters glass and destroy buildings, or engaging in any other form of vandalism.

School fires is actually not a new phenomenon, but it appears to have a tendency to increase in conjunction with graduation, school start time when pyrotechnics are sold in stores. It is an observation, but is still not really proved.

Carl Olivestam: Strömstad akademi Good Bye?

Är det ett Good Bye som styrelseordförande **Peter Fritzell** signalerar när han inför senaste styrelsemöte- utan förvarning - lanserade ett nytt namn på vår akademi? Hans förslag till namnbyte vidgar vårt upptagningsområde från en småstad på västkusten till att omfatta hela Skandinavium, *Skandinaviska akademien*.

Strömstad eller Skandinavien?

Redan före styrelsemötet påpekade jag att vi har medlemma, varav en i styrelsen, med finskt medborgarskap. Och ska man byta namn så borde namnet åtminstone omfatta hela Norden. Jag föreslog att vi kunde ta det nu lediga namnet *Nordiska högskolan*.

Är Norden okänd utanför Norden?

Vår ordförande invände att amerikaner inte har så noga kunskap om den europeiska geografien. I deras begreppsvärld står namnet Skandinavium som beteckning för hela Norden. Och begreppet Norden är okänt för det geografiska området Norden. Och lingvisten **Jens Allwood** ryckte snabbt ut till vår styrelseordförandes försvar. Jo då, så okunniga är många amerikaner inom den akademiska världen. Ett så in i Norden befängt resonemang för en nordiskt förankrad förening. Det är min slutsats.

Dags att byta efter 10 år?

Peter ska ha stor eloge för att ha initierat frågan om namnbyte. Det är rimligt att vi efter 10 års utveckling inom akademien omprövar ett då taget beslut om namnfråga. I det läget hade Strömstad kommun en nyckelroll för att akademien skulle kunna tillkomma. I ledningen för kommunen var då **Sven Moosberg**. Utan hans entusiastiska och visionära förmåga hade vår nuvarande rektor **Lars Broman**, styrelseledamoten **Aadu Ott**, **Erik Hofrén** och **undertecknad** gått bet på försöket att bilda denna akademi.

Vid tidpunkten för bildandet var det ytterst rimligt att akademien fick ett namn som knöts hårt till Strömstad. Så här tio år efteråt är läget annorlunda. Strömstad kommun har en annan politisk ledning. Dess roll som tillskyndare av akademien blir, om tendensen står sej, allt mindre. Aktuell situation ger vår ordförande rätt i att föreslå en namnändring i linje med var vi befinner oss idag och hur visionen för vår utveckling ska formas. Att rektor Lasse av mer idéhistoriska skäl vill hålla fast vid ursprungsnamnet är fullt förståeligt. Lika säkert förankrat som hans sommarstuga står på fast grund i Strömstads omgivning.

Styrelseordförandes förslag röstades ner av de närvarande styrelseledamöterna. Det var väl ingen närvarande nordbo som kunde acceptera argumentet att amerikaners begreppsförvirring skulle ligga till grund för det namnbytet.

Mitt namnförslag prövades inte vid det tillfället eftersom vår ordförande bedömde att samma amerikaner inte har nån aning om vad Nordisk och Norden står för. Dock, det är de facto felaktigt. Bara ett exempel: En av mina kusinbarn är uppväxt, bor och arbetar på Manhattan (NYC) och jobbar inom business-sektorn. Hon har god akademisk bakgrund. Och när hon funderar på sommarplaner använder hon helt oflekterat begreppet "Nordics" för vår akademis geografiska upptagningsområde. Så okänt är inte begreppet nordisk i USA. Och en googling visar att "Nordic" förekommer som namn inom ett antal branscher med internationella anspråk.

Bör inte ett namn vara en innehållsdeklaration?

Ett förslag på nytt namn bör inte endast fokusera den geografiska benämningen. Namnbytet bör i än högre grad fungera som en innehållsdeklaration. Mitt förslag *Nordiska högskolan* (Nordic University) tar med båda dessa aspekter på namn. Denna benämning är därtill inarbetat och förknippat med högsta kvalitet avseende grund- och forskningskurser. Om visionen fortfarande är att utveckla akademisk kursverksamhet och på sikt också uppnå

ackreditering kommer en sådan benämning vara tydligare än nuvarande namn för dem som söker kurser och för dem som har ackrediteringsavgörande på sitt bord.

Med detta inlägg vill jag vidga diskussionen om namnförslag från styrelsebordet till alla i akademien. Därvid vill jag inte låsa en sådan diskussion kring de namnförslag som nu föreligger. Förmodligen skulle en namnprocess vinna på att en utredningsgrupp tillsätts av au/styrelsen.

Slutligen kan jag bara hoppas att vår hedersledamot **Larry Kazmerski** gör en insats för att uppdatera sina amerikanska kollegor avseende den geografiska skillnaden mellan Skandinavien och Norden.

Det är komplicerat att ge sej på något så riskfyllt som att byta namn. Det är enklare att rycka på axlarna: Man vet vad man har men inte vad det får för konsekvenser. Men Peter har sagt sina Julius Caesar-ord: *Alea iacta est* (Tärningen är kastad). Så nu är det fritt fram för Ditt inlägg i namnfrågan!

Our chairperson has taken the risky to propose a new name for our academy. Easier to shrug your shoulders: You know what you have but not what you will get. However, Peter has said his Julius Caesar words: *Alea iacta est* (The die is cast). Come on guys!

Carl E. Olivestam, Medgrundare till SA och dess förste prorektor

Stromstad Academy - Good Bye?

Peter Fritzell, the chairperson of the board, seems to signal a good bye to Stromstad Academy when he introduced a new name on our academy. He proposed a change from a small town on the west coast of Sweden to Scandinavia. He presented the new name: Scandinavian Academy.

Stromstad or Scandinavia?

I noticed already before the board meeting that we have a member, one of whom is in the board, with Finnish citizenship. However, if you renamed, the name should at least cover the whole of the Nordic region. I suggested we could take the now available name of the Nordic University.

The Nordic region unknown outside the Nordic region?

*Our chairperson have noticed that Americans have no idea of European geography. Their concept Scandinavia is the whole of the Nordic region. Moreover, the concept of the Nordic region is unknown to the geographical area of the Nordic region. Without any hesitation, the linguist **Jens Allwood** backed our chairperson's defense. However, the ignorant Americans in the academic world can't be an excuse for making the same mistake within the Nordic countries. That is my conclusion.*

Time for a change after 10 years?

*Peter have initiated the issue of name change. This is reasonable that after 10 years of development within the academy. When we started, the municipality of Stromstad had a key role to play in the academy. **Sven Moosberg** was the leading politician at that time. Without his enthusiastic and visionary ability, our current rector, **Lars Broman, Aadu Ott, Erik Hofrén** and **Carl E. Olivestam** should have failed to commence this academy.*

A new name for an adequate declaration?

A new name should not only focus on the geographical situation. Furthermore, a new name should serve as a declaration of what our academy stands for. My proposal The Nordic University includes both aspects. This name is associated with the highest quality regarding basic and research courses. If our vision is still developing academic courses (and eventually achieving accreditation at the Swedish Higher Education Authority) this name correspond with our ambition.

With this proposal, I want to broaden the discussion from our board to every member of our academy.

*Finally, I hope that our honorary member **Larry Kazmerski** will make an effort to update his American colleagues regarding the difference between Scandinavia and the Nordics.*

Carl E. Olivestam, Co-founder Stromstad Academy, The first Pro-Rector

Gudmund Bergqvist och Rune Wigblad: Strömstad Akademi, Ett fritt nordiskt institut för avancerade studier ***Strömstad Academy, A Free Nordic Institute for Advanced Studies***

Vi tycker att Strömstad skall vara kvar för annars lär vi inte kunna behålla stödet från kommunen. Den folkbildningsverksamhet vi kör med lär drunkna i en större stad. Nordiskt med för att vi lättare skall kunna få anslag t.ex. från föreningen Norden och kanske öppnar ett fönster för våra baltiska vänner som ju gärna vill var med i det Nordiska. Skandinaviskt - vad med Finland och Island?

Gudmund Bergqvist: Koster Folkbildnings Institut (KFI)

Våren 2017 bildades en ideell förening Koster Folkbildnings Institut, som i samarbete med olika föreningar och institutioner på Koster kommer arrangera föreläsningar och kurser. Den är sidoordnad till Strömstad Akademi (stromstadakademi.se) vilket garanterar god tillgång till föreläsare och kursledare.

Under 2017 hölls ett seminarium på Naturum om solenergi i april och i juli föreläsning också kring solel både på Kostergården och Naturum. I augusti hölls en föreläsning kring havet i samband med Västerhavsveckan och under hösten 2017-våren 2018 genomföres har en studiecirkel kring solel för privatpersoner med 9 deltagare i samarbete med studieförbundet Vuxenskolan och kommunal energirådgivare.

Under sommaren 2018 har föreläsningar kring bohussländsk kultur och magnetståg hållits på Kostergården.

För hösten 18 /våren 19 är i samarbete med Vuxenskolan planerat dels en kurs för invandrare, dels flerdagskurser kring ämnen som berörs i antologier av Strömstad akademi, som barnbarnens århundrade, hälsa och miljö samt värdegrunder. Vidare kommer startas en solelstudiecirkel igen denna gång för olika typer av företagare detta liksom tidigare i samarbete med energirådgivare och Vuxenskolan.

Har Du synpunkter och förslag på ämnen hör av dig !! Detsamma gäller om du har uppslag till andra verksamheter, som Du anser att KFI skall engagera sig i.

KFI vill agera

KFI har avgivet olika remissvar i frågor kring Kosteröarna och Strömstad t.ex i vattenavlopps frågan där den decentraliserade lösningen förordades. Förslag om att utveckla servicecentret till ett vetenskapligt center-laboratorium för att på olika sätt ekonomiskt, sociologiskt, ekologiskt etc. i samarbete med olika universitet studera hållbarhet på öarna och använda dem som modell för andra öar. Betydelsen av tillgång till lägenheter/hus med realistisk bostadskostnad och bevarande av skola betonades.

KFI deltar i olika arbetsgrupper som syftar till ett hållbart Koster under sitt motto :”Målet skall var att hjälpa till att förvandla öarna till *gröna kunskapsöar* med bra infrastruktur och en tillräckligt stor permanent befolkning för en hållbar utveckling.”

Styrelsen är för 2018 är ordförande G Bergqvist. Övriga för Strömstad Akademi Lars Broman, för Strömstads kommun Kerstin Karlsson (barn och utbildningsnämnden), Anders Gustavsson och som kassör Ingemar Edwardsson. Som revisorer Hans Inge Sältenberg och Rolf Pettersson. Vid årsmöte 2018-06-18 omvaldes styrelsen i sin helhet dvs samma styrelse finns för 2019. Det tillskapades även en valberedning med Rune Wigblad som ledare.

Här de första paragraferna i stadgarna:

§1 Ändamål och säte

Koster Folkbildnings Institut (KFI)är en politisk och religiöst oberoende ideell förening med uppgift att verka för olika utbildningsaktiviteter på Koster i samarbete med olika föreningar , institutioner och grupper. Målet är en verksamhet som bidrar till Kosters överlevande som en året runt ö. Föreningen säte är Koster, Strömstads kommun. Koster Folkbildnings Institut är en förening sidoordnad Strömstads Akademi

§2 Sammansättning

Medlemmar i föreningen kan vara dels enskilda personer dels juridiska personer som föreningar, kommuner, landsting och bolag.

Vill du ha mera information eller bli medlem, kontakta Gudmund Bergqvist e-post gudmundbergqvist@hotmail.com , tel 070-5378171.

Gudmund Bergqvist: Recension av Steven Pinker: Enlightenment now

Steven Pinker är en kanadensisk professor i psykologi vid Harvard Universitet i USA. Han har arbetat mycket med kognition-språkutveckling, men även i många år varit ledare för laboratorium för hjärnstudier. Förutom sin stora mängd publikationer kring lingvistik har han utgivit ett antal "populärvetenskapliga böcker" kring aktuella ämnen av mera filosofisk och politisk natur rörande vår samtid. På grund av detta anses han vara en av dem som har störst inverkan på utvecklingen enligt tidskrifterna Time Magazine och Foreign Policy. Han anser sig ej vara varken höger eller vänsterperson.

I sin senaste bok Enlightenment now, the case for reason, science, humanism and progress beskriver han upplysningens utveckling och dess fiender i äldre tid och nuvarande tid samt går igenom ett antal olika områden som hälsa och välbefinnande, tillgång på föda, välstånd, lycka, säkerhet, ojämlikhet, framgångsfobi, terrorism, miljö, existentiella hot samt slutligen diskussioner kring framsteg, vetenskap och humanism.

Boken är omfångsrik och innehåller en diger referensdel på 31 sidor samt en del med noter till de olika kapitlen på 41 sidor! Han använder många linjediagram (mer än 75) för att beskriva de förlopp och fakta som underlag och som bakgrund för sina slutsatser. Han hänvisar mycket till Hans Rosling och Angus Deaton kring hälsa, ekonomi och välstånd och använder ofta begreppet the great Escape. Intressant för oss är att även den svenske idédebattören Johan Norberg refereras till ett antal gånger.

I kapitel efter kapitel visar Pinker med tabeller och grafer hur världen förbättrats i område efter område som tidigare nämnts, men han är samtidigt mycket kritisk till hur vissa massmedia profiterar på "hotande undergång" och att vissa ideologier av närmast religiös sektnatur framför sina ogrundade åsikter. Media publicerar ofta händelser men ej trender! Han betonar dock att många seriösa media numera infört olika typer faktakontroll speciellt med de senaste årens diskussioner kring fake news.

Han är mycket rak med att beskriva diktaturernas skapande av svält och nöd medvetet eller omedvetet och nämner Staslin Holodomor, Maos stora språng, Pol Pots år 0 och Kim Jong IIs Ardeus March. Krig och inbördeskrig är en annan faktor. Aktuellt exempel är Jemen.

Ojämnlighet och svag löneutveckling för stora grupper anses av många vara en av orsakerna till framgång för populistpartier. Pinker förstår detta men påpekar samtidigt att en viss måttlig ökning för vissa grupper är en förutsättning för "the great escape" där andra grupper följer efter. Den extrema skillnad som ibland uppstår är däremot skadlig. Digitalisering och globalisering har förstärkt inkomstspridningen.

Han är negativ till vissa miljörörelser, som han anser att genom sitt motstånd mot kärnkraft, GMO, grödor och annat har försatt världen i en sämre situation än nödvändigt när det gäller att lösa de problem som ökad CO2 produktion med global uppvärmning och klimatstörningar samt en ökande befolkning kommer att medföra. Han betonar samtidigt vikten av att man försöker hålla sig inom Pariskonventionens 1.5 C för att förhindra framtida katastrofer!

Beträffande säkerhet visas hur antalet döda i trafikolyckor för både bilister och fotgängare minskat liksom antalet döda i flygolyckor, blixtnedslag och andra naturkatastrofer. Beträffande död i förgiftningar i USA minskade de ända tills nyligen men har nu ökat kraftigt - den så kallade opioidkrisen. Förbättringar har skett dels genom tekniska förbättringar men även genom lagar, regler och förordningar. Den ökning som skett vid opioidkrisen visar vilken effekt en bristande aktivitet från en stats sida att agera mot missförhållande kan få.

Terrorism beskrivs kortfattat och han visar i siffror där antalet döda är mycket litet i västvärlden jämfört med mor, trafikolyckor och olycksfall i allmänhet. Terrorism förekommer

huvudsakligen i instabila stater och vid inbördeskrig etc. och är för närvarande huvudsakligen lokaliserat till Mellan Östern.

Beträffande existentiella hot berör han huvudsakligen risken för kärnvapenkrig, som han inte tror är stor, framför allt på grund av att motståndaren alltid har möjlighet till "a second strike". Tabeller visar hur minskningen av antalet kärnvapen har skett och han hoppas att den fortsätter.

Beträffande artificiell intelligens (AI) har han en välvillig attityd och tror att det kommer att medföra stora förbättringar. Han är ej speciellt oroad av singularity där AI löper amok. Tror att det kommer att byggas in säkerhetssystem. En risk är dock att många arbeten kommer att försvinna och skapa problem! Infektioner av olika slag kan döda många men ej utrota mänskligheten då epidemier på sikt är självbegränsande.

I kapitel efter kapitel visar han likheter mellan åsikter från vänster och högerextremister vilka ju bland annat gemensamt har en misstro mot liberal demokrati och upplysning och en önskan om auktoritära strukturer även om de har olika ideologiska utgångspunkter.

I de resonerande kapitlen kan nämnas att han är negativ till så kallade etiska kommittéer och påstår att om sådana skulle fått råda skulle stora delar av medicinska framsteg ej skett. Om en ny medicin som kan rädda 100.000 liv årligen fördröjs med ett år på grund av etiska diskussioner är då kommittéen skyldig till 100.000 människors död ?

Beträffande möjligheten att förutsäga framtiden anser han att möjligheterna har ökat väsentligt med användande av olika statistiska och matematiska metoder som t.ex. Tetlock och medarbetare använt.

Mänskliga rättigheter diskuteras också och han påpekar att när Förenta Nationerna 1948 antog detta röstade förutom naturligtvis "västern" även Kina och Indien och alla andra länder för dem förutom Sovjetunionen, Saudi-Arabien och Sydafrika vilka lade ned sina röster. De är alltså universella rättigheter och ej något nutida västligt påtryckningsmedel mot auktoritära länder!

Han är intresserad av CP Snows tankar från 1950-talet om de två kulturerna - naturvetenskaplig sfär respektive den humanistiska-sociologiska sfären. Han framför mycket kritik mot delar av den senare där många universitetsinstitutioner och den så kallade kultureliten är starkt influerade av identitetsteorier, postmodernism, kulturel relativism, genusteorier etc. Pinker anser dessa snarast vara pseudoreligiösa sekter utan verklighetsförankring. Handfast historia har han däremot ingenting emot. Han betonar värdet av litteratur, konst och musik för välbefinnande. Han undrar om möjligheten av att skapa en tredje kultur som förenar dessa två kulturer men är måttligt pessimistisk.

Pinker är som många nordamerikanska författare mångordig. Hans stil refererar ofta till åsikter från långt bak i tiden t.ex. gamla grekiska filosofer vid olika skeden, olika perioder fram till nutid inklusive populärkultur. Hans referenser är otaliga och vittnar om en stor beläsenhet och det är ett nöje att följa hans utvecklande av olika ämnen. Han har inte sällan med långa citat från olika källor.

Det är en bok att läsa, begrunda, leta efter uppslag till förbättringar och vidmakthålla en sund optimism inför framtiden. Detta behövs i en tid då många har en misstro mot att det liberala konstitutionella samhället, upplysning, vetenskap, fakta samt med en utvecklingspessimism och hot från auktoritära stater. Den har prisats av många bland annat Bill Gates som anser den vara mycket värdefull i vår tid .

Boken innehåller ett uppbåd av olika grafer som väl kan användas till att för allmänheten visa hur världen förbättrats i olika avseenden. Våra samhällen kan lösa olika problem bland annat genom användande av ny teknik, vetenskap och rationella bedömningar och skapa en ljus framtid som skall tillgodose våra mänskliga behov. Den visar på var man kan finna underlag - fakta vid diskussion med dem som argumenterar mot ett upplyst samhälle.

En del anser honom nog som en snobbig besserwisser, men han har utan tvekan haft ett brett och stort bakgrundsmaterial för sina slutsatser om hur världen utvecklats och möjligheterna för en bättre framtid för mänskligheten.

Jag skulle avsluta med Hans Roslings ord som är ett av Stevens Pinkers favoriter och ligger bakom hans budskap: *I'm not an optimist. - I'm a serious possibilist.*

Review of Steven Pinker - Enlightenment Now

Steven Pinker is a professor in psychology at Harvard University. He has a background in linguistic development and physiological CNS studies. He has also written a number of books on "popular science". He is thought of as one of the most influential thinkers in the world.

His latest Enlightenment now, the case for reason, science and progress describes the development of enlightenment and its foes in earlier and present times as well as antiprogress movements. He describes the development in different areas as health, sustenance, wealth, inequality, happiness, environment, peace, safety, terrorism, democracy, equal rights, knowledge, quality of life, happiness, existential threats and the future of progress. In later chapters he discusses reason, science and humanism.

The book covers totally 550 pages of which notes are 41 pages and references 31pages

It contains more than 75 graphs and a number of tables.

In chapter after chapter Pinker shows how the world has improved but also describes threats to continued improvement.

He stresses that human rights are universal. He is very critical to many ideologies like identity politics, postmodernism, cultural relativism and genus studies.

He stresses the need for the liberal constitutional rule of law societies to fight for reason, facts, openness, science and oppose anti enlightenment as well as authoritarianism in their different forms.

The book contains a lot of graphs and arguments that can be used for discussions in public in different forms for reason, facts, science and humanism.

I would end with one of Pinker's favorites sentences the quotation from Hans Rosling "I'm not an optimist, I'm a serious possibilist."

Rune Wigblad: Debattartikel i ETC

Jag vill informera om att nu publicerade ETC min debattartikel som skrevs för en månad sedan. De undersökte om Trafikverket ville svara med en replik och till slut svarade Trafikverket nej till detta. Vissa påståenden i artikeln reder jag ut i mitt föredrag på Persontrafikmässan som finns på YouTube "Wigblad sågar Trafikverket". Vän av ordning kan också undra hur jag kan påstå att budgeten är spräckt redan innan byggstart. Det handlar om Regeringens takbelopp för hela höghastighetståget på 205 miljarder. Då kan inte Ostlänken kosta mer än ca 44 miljarder eftersom det är 15 mil järnväg av totalt ca 70 och Ostlänken ligger på genomsnittskostnaden för hela projektet. Ostlänken var budgeterad till 54 miljarder i Infrastrukturplanen.

<https://www.etc.se/debatt/pausa-hoghastighetsbanan-och-utred-alternativen>

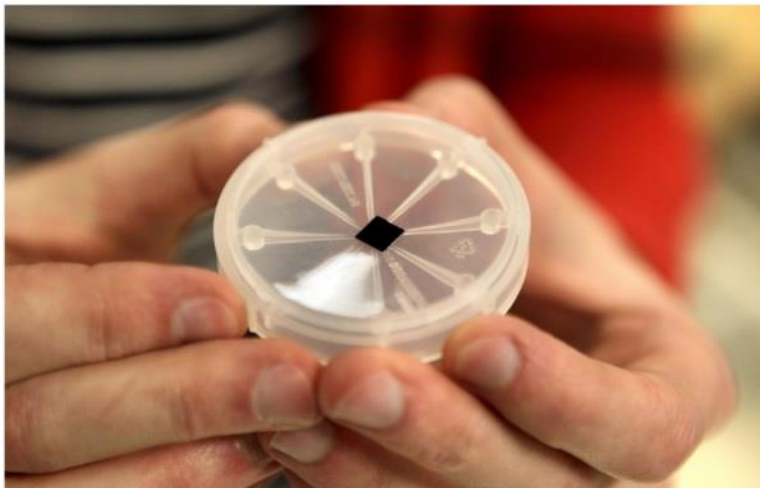

Bild: ROGER LARSSON

POTENTIELL FARA. Nanopartiklar är enormt små – på gränsen till molekylstorlek. Mängden nanopartiklar i luften blir allt högre och riskerna kan vara stora för människors hälsa.

Risker med nanopartiklar i luften

VETENSKAPSKRÖNIKA: STRÖMSTAD AKADEMI

Få tänker på det – men luften vi andas är vårt viktigaste livsmedel! Luftens kvalitet är av betydelse för vår hälsa.

Nu visar analyser att nanopartiklar från framför allt plast kan bli en ny hälsorisk.

Många sjukdomar har sitt ursprung i luftens partikelhalt – jag har erfarenhet efter många års arbete inom arbetsmiljö och tidigare ansvarig chef för medicinteknisk service och diagnossystem genom tjänstgöring vid två universitetssjukhus.

PÅ 1980-TALET uppmärksammades till exempel problem på daghem och förskolor, med sporer, allergener och mögel. I nybyggda fastigheter upptäcktes fukt i betongen som i kombination med lim, golvmattor och flytspackel med kasein resulterade i gasavgivning och hälsoproblem i arbetsmiljöer.

Jag fick uppdraget att göra

”Det är angeläget att få svar på vad som händer i våra kroppar när nanopartiklarna kommer in via andningsorganen, matsmältningen eller huden”

patientrelaterade arbetsplatsmätningar på den tiden och en tvärvetenskaplig arbetsgrupp för så kallade mikromiljöer bildades med ingenjör Torborg Hegardt som sakkunnig för byggnadsteknik.

VÅR TIDS MILJÖFRÅGOR rör sig alltmer kring så kallade nanopartiklar. De kommer via andningen långt in i kroppen, i motsats till större dammpartiklar, och inverkar på cellnivå. Nanopartiklar är extremt små fragment av olika ämnen, i storleken en miljondel av en millimeter!

Större partiklar faller ner av egen tyngd, men nanopartiklar håller sig svävande i omgivnings- och inandningsluften. En enkel bild: större partiklar fastnar i ansiktet, näsan och svalget, de lite mindre i lungorna.

NANOPARTIKLAR DÄREMOT, NÄR och penetrerar biologiska barriärer långt inne i kroppen. Även hjärnan berörs. Det blir stora mängder under livstiden.

Ett särskilt område som nu uppmärksammas är nedbrytningen av plaster. Titta gärna på ett söndervittrat plastrep och de partikelmoln som avges om man petar på det!

En kartläggning är av största vikt, eftersom nanopartiklarnas förmåga att forcera ”biologiska barriärer” i kroppen är mycket

EUGEN UNGETHUM. Assisterande professor i tillämpad klimatologi vid Strömstad akademi.

effektivare än för 1 000 gånger större mikropartiklar. Miljöer med syntetmaterial och elektriska uppladdningar förstärker upptaget.

NANOPARTIKLAR ÄR LÖMSKA på grund av sin enormt lilla storlek – på gränsen till molekylområdet, och mängden nanopartiklar i luften blir allt högre eftersom söndervittrande plaster blir allt vanligare. Det är angeläget att få svar på vad som händer i våra kroppar när nanopartiklarna kommer in via andningsorganen, matsmältningen eller huden.

Jag kan påstå att riskerna kan vara stora, möjligen jämförbara med tidigare partikelrelaterade sjukdomar.

Fysiker, kemister och biologer har tagit fram bra diagnosverktyg för större partiklar inom flera fält: tobaksrök, kimrök, pollen, kol-, sten- och mjöldamm och fragment av asbest för att nämna några. Kunskapsläget är bra, och tekniska åtgärder som filter, finns.

RISKEN ÄR NU att nanopartiklar kan bli nästa ”miljögift”. Vi vet inte mycket om effekterna på cell- och molekylnivå. Det är inte bra. För att förebygga nya sjukdomar krävs omfattande arbeten – en del görs redan, men mera behövs.

EUGEN UNGETHUM